

Posamezna številka stane 75 para

Naročnina listu: Celo leto 60 din., pol leta 30 din., četrt leta 16 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 120 din. Inserati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Telefon interurban št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban št. 113.

14. št.

Maribor, dne 12. decembra 1923.

Letnik XV.

Na agitacijo za naše časopise.

Proč s protiverskimi listi!

Dober časopis je dandanes potreben v vsaki hiši. Dober pa je za katoličana le katoliški list, ki zagovarja cerkev in vero. Vsak list, ki napada cerkev in vero, ki zaničuje verske resnice in smeši vse, kar je katoličanu svetega, list ki hvali in povečuje druge vere, na primer protestantsko ali pravoslavno vero, ni dober list in takega lista dober katoličan ne sme naročiti. Protiverski listi so v Sloveniji: «Tabor» in «Socialist» v Mariboru; «Nova Doba» v Celju; v Ljubljani pa: «Slovenski Narod», «Jutro», «Domovina», «Nova Pravda», «Jutranje Novosti», «Borba» «Kmetijski list» in cela vrsta drugih časopisov, posebno vsi listi socialdemokratske stranke. Cerkev izrečno prepoveduje protiverske liste. Belgijski škofje so celo izobčili iz katoliške cerkve vse tiste katoličane, ki podpirajo, naročajo in čitajo protiverski tisk, ker taki listi ljudstvu oropajo vero in pokvarijo odrasle in mladino. Zato pa tudi vsem Slovencem kličemo ob Novem letu: Proč s protiverskimi listi iz Vaših hiš! Ne kupujte in ne naročajte jih! Res žalostno je, ako večkrat celo verni slovenski inteligenti naročajo brezverske časopise ali pa jih kupujejo po trafikah in postajah ter s tem ljudstvu dajejo slab vzgled in ga pohujšujejo. Ta slaba navada mora izginiti! Ne vinarja več za brezverske liste!

Naročajte samo krščanske liste.

Naša dolžnost pa je, da na vso moč podpiramo dobre časopise s tem, da jih naročamo, kupujemo in širimo. Naš klic ob Novem letu mora biti: V vsako slovensko hišo dober krščanski časopis! Dobri, krščanski listi med Slovenci so v Mariboru: «Slovenski Gospodar», «Straža» in «Glasnik presv. Srca Jezusovega», v Ljubljani pa: «Slovenec», «Domoljub», «Bogoljub», «Cvetje» in drugi.

Novo leto je pred durmi. Prišel je čas, ko je treba obnoviti naročnino na časopise. Nujno prosimo vse dosedanje naročnike, da pridno porabijo položnice, ki so jih že dobili ter, če le mogoče, še pred Novim letom pošljejo naročnino za «Slov. Gospodarja», za «Stražo» in za «Glasnik presv. Srca Jezusovega».

«Slov. Gospodar stane: celoletno . . . 32 dinarjev.
polletno . . . 16 dinarjev.
četrtletno . . . 8 dinarjev.

«Straža» stane: celoletno . . . 80 dinarjev.
polletno . . . 40 dinarjev.
četrtletno . . . 20 dinarjev.
mesečno . . . 8 dinarjev.

«Glasnik presv. Srca Jezusovega» stane celoletno 7 dinarjev.

Širimo svoje liste!

Ni pa zadosti, da gorej navedene liste sami naročamo in plačamo. Treba je tudi, da te liste širimo med ljudstvom. To je zares apostolsko delo! Zato pa, dragi somišljeniki! Na delo, na vztrajno agitacijo za naše liste, da bodo naši listi v vsaki krščanski hiši. Storite kakor dozda tudi letos svojo sveto dolžnost! Napravite si v vsaki župniji agitacijski odbor za časopise. Ta naj določi za vsako vas ali vsako občino posebne agitatorje, ki gredo od hiše do hiše in zbirajo naročnike za naše liste.

Pri agitaciji za naše liste so se dosedaj vsako leto odlikovali naši župani in zaupniki, posebno gibčni in delavni pa so bili naši mladeniči in naša dekleta, ki so agitirala od osebe do osebe. In na našo vrlo mladino stavimo tudi letos svoje posebno zaupanje, da se bo zavzela za dobro stvar ter opravila trudapolno delo agitacije. Mladeniči in dekleta na plan! Na delo za naše liste! Razvijte naj se prava tekma med Vami, kdo bo pridobil za naše liste več novih naročnikov.

Kdaj naj se začne agitirati?

Agitirati treba za naše liste vedno ob vsaki priliki. Posebno pa se določi za štajersko za agitacijo čas od Božiča do Svetih Treh Kraljev. V teh dneh mora biti agitacija živahna in žilava od osebe do osebe. Nabrane nove in stare naročnike naj nam pošljejo cenjeni agitatorji takoj, da naročniki pravočasno dobijo liste. — Agitatorje in agitatorske odbore prosimo, da nam takoj pišejo po potrebne položnice za odposiljanje denarja. Poštne in morebitne druge stroške naj si odštejejo od nabrane naročnine. Najboljše je, da se denar pošlje obenem z imeni naročnikov, ker so potem pomote in zamude izključene in delo v upravništvu je silno olajšano. Kdor pa ne bi imel položnice, pa se lahko posluži tudi poštne nakaznice.

Česa ne smete pozabiti?

Kdor nam pošlje naročnino, naj na položnico ali nakaznico napiše natančen naslov in pošto ter še dostavi, če je

«star» ali «nov» naročnik.

«Stari» naročniki so tisti, ki so list že dozda imeli in ga še dobivajo, «novi» naročniki pa so tisti, ki lista zdaj ne dobivajo. Tudi agitatorji morajo natančno napisati, ali je naročnik, za katerega pošljejo denar, «star» ali «nov». S tem nam prihranijo veliko truda in težav.

Posebni nabiralni pol

za agitatorje ne bomo razpošiljali. Agitatorji naj vamejo navadno polo papirja in naj na njo napišejo nabrane naročnike. Stroške za papir si naj odračunijo.

S tem smo svojim prijtelajem dali potrebna navodila za agitacijo. Zdaj jih pa nujno prosimo, da agitacijo dobro pripravijo, da jo živahno razvijajo in da od Božiča do Sv. Treh Kraljev preplavijo vse naše občine in vasi z agilnimi, vztrajnimi in požrtvovalnimi agitatorji in agitatoricami. Vsi pa, ki bodo delali za razširjenje naših listov, naj imajo pred očmi, da bodo prihodnje leto zopet občinske in mogoče tudi oblastne in srezke volitve. Najboljša priprava za volitve pa je močno razrišeno časopisje.

Osrednji agitacijski odbor za časopise
v Mariboru.

Politični položaj.

Vlada in Džemijet. Džemijet je zagrozil, da bo nehal podpirati vladu in da radikali vidijo, kako bo potem, sta v finančnem odboru enkrat oba džemijetska poslanca glasovala proti. Vlada je bila brez kvoruma in takoj so se zopet začela pogajanja med ministri in džemijetovci. Džemijet je pred vsem zahteval ureditev šerifskih sodišč, zakon o vakufu (cerkvena imovina itd.) in 30 milijonov dinarjev za odkup zemlje. Zahtevalo se je tudi zasledovanje in kaznovanje krivcev nasilja in pokolja v kosovski Mitrovici ob volitvah, pa vse to ni tako nujno, prvo in glavno je denar. Kot zadnji rok so postavili Turki včerajšnji dan in vlada je bila prisiljena, da si Džemijet zopet kupi ter sebi tako podaljša življenje.

Proračun ministrstva za narodno zdravje je bil v ponedeljek v skupščini sprejet. Mnogo govornikov opozicije je razkladalo in dokazovalo, kako malo in slabo se gospodari in dela na tem polju. Poslanec Vesnjak je govoril o sedanjem stanju inventarja po različnih bolnišnicah v Sloveniji in je ugotovil, da so bile za časa prevrata bolnice v Sloveniji tako dobro opremljene z vsemi potrebščinami, danes pa že primankuje ponekod najpotrebnejšega perila. Zato govornik sedanje uprave ne more odobravati. Dalje zahteva, da se v večji meri podpirajo zasebne bolnice, katerim naj se pusti popolna svoboda. Povdarja velik pomen bolnice in hiralnice v Ptuj kot obmejnega zavoda, ki ga je treba razširiti in izpopolniti, in če noče država dati potrebnega kredita, naj vrne vsaj oni fond, ki ga je v te svrhe zbral okrajni narodni svet. — Poslanec Pušenjak povdarja, da je proračun za narodno zdravje nezadosten in da je treba zlasti povečati kredite za pobijanje nalezljivih bolezni. Omenja, da so sredstva za vse bolnice v Sloveniji zelo skopo odmerjena in zahteva plačilo dolgov, v katere so zabredle bolniške uprave v Sloveniji vsled nemarnosti državne uprave. Za posebno potrebno smatra govornik ureditev velike umobolnice za štajersko. Ostri kritiki je podvrgel govornik tudi gospodarstvo v državnih kopališčih. Poslanec Žebot zahteva zvišanje kreditov za narodno zdravstvo kakor oba predgovornika. Opisuje žalostno stanje bolnic v Sloveniji in na široko opisuje žalostne razmere v bolnici v Mariboru. Protestira proti ukinitvi finansiranja okrožnih zdravnikov v Sloveniji in zahteva večje število zdravnikov za deželo. — Vsi ostali govorniki opozicije se strinjajo z izvajanjem poslancev SLS. Koncem debate izjavlja minister, da bo ugodil zahtevi poslanca Žebota in Pušenjaka, in bo sprejel v proračun postavke za izplačevanje okrožnih zdravnikov v Sloveniji. Izjavlja tudi, da pripravlja načrt, za oddajo državnih kopališč v zakup privatnikom.

Boj za brodersko društvo. Srbsko brodersko društvo in državni plovni park naj bi se združil v enotno brodersko društvo. Po načrtu prometnega ministra bo pa to samo nadaljevanje srbskega broderskega društva, ki je bilo doslej malo podjetje, s prilastitvijo državne imovine pa bo postalo dejansko največje podjetje v državi. Jugoslovanski klub zahteva, da se akcije ne glase na ime, ampak na donosilca. S tem je državi dano, da ima na občenem zboru odločujoč vpliv. S tem ne bi bila ubita inicijativa, ker bo novo društvo akcijsko društvo, za katero ne bodo veljala pravila državnega računovodstva in birokratske administracije. Tudi v drugih državah se prelevirajo državna podjetja v delniške družbe, v katerih si država pridržuje vpliv ne samo na papirju, ampak tudi dejansko. S poslancem Jugoslovanskega kluba se je strinjalo tudi par radika-

lov, samo demokrat Savčič, ki je član upravnega sveta Srbskega broderskega društva, je podpiral ministra, ki noče odnehati ter je celo zadevo predložil radikalnemu klubu v rešitev.

Jugoslavija in Japonska. Med našo kraljevino in Japonsko je bil te dni sklenjen sporazum o prijateljskih trgovskih in pomorskih odnosih. Pogodbo je podpisal za nas naš poslanik na Dunaju, Tihomir Popović, za Japonsko pa Honda, poslanik v Berlinu. Pogodba pride v kratkem času pred naš in japonski parlament, na kar bodo obe državi obnovili diplomatske stike.

Po svetu.

Pred razpustom italijanskega parlamenta. V ponedeljek je Mussolini naznanil ministrskemu svetu, da ima od kralja odobreno zaključenje zasedanja italijanske poslanske zbornice in senata. Tozadevni dekret je bil takoj na to podpisan. Splošno se smatra, da se parlament sploh ne bo več sestel, ampak bo v prvih mesecih prihodnjega leta razpuščen in potem razpisane nove volitve. Zaključek zasedanja je prišel popolnoma nepričakovano ter je javnost zelo osupnil.

Pasivnost italijanskega proračuna. Italijanski finančni minister dr. Stefani je na seji senata v ekspezeju o finančni situaciji izjavil, da je letošnji proračun pasiven za 3 milijarde lir. Za prihodnje leto bo proračun tako reducirani, da bode znašala pasiva samo 700 milijonov lir.

Po angelških volitvah. Mnogo se ugiblje, kako bo sestavljena nova angleška vlada. Ali bo koalicija delavsko-liberalna, ali konservativno-liberalna ali pa konservativno-delavska? — Vsak od teh treh slučajev bi bil mogoč, a vendarle samo tedaj, če se konservativna in liberalna stranka razdelite. Konservativci bi lahko šli skupaj samo z enim delom liberalcev, dočim bi se drugi del liberalcev z Lloyd Georgom vred podal v opozicijo. Delavska stranka tudi ne more skupaj ne s celo konservativno stranko in ne z vsemi liberalci. Z Lloyd Georgom se delavska stranka ne more vezati, ker hoče biti ta povsod prvi in ker so v liberalni stranki socialnem oziru še reakcionarniji elementi kot med konservativci. Lloyd George bo sploh težko prišel na površje, ker ima med samimi liberalci dovolj nasprotnikov. Na vsak način pa nobena angleška vlada ne more nazaj v socialno reakcijo. To je najdragocenejši, najpomembnejši, največji uspeh teh volitev, in kot take imajo tudi za ves svet najdalekosežnejši pomen. Kar se zunanje politike tiče, pa je rezultat volitev bolj nepovoljen, ker ni zmagala izrečno nobena orientacija. Zato se bo najbrž kolebanje v zunanjepolitičnih zadevah nadaljevalo. Ako gredo laboristi v vladu, se bo ves zunanjepolitični položaj močno pretresel; če ostanejo v opoziciji, se ne bo moglo ničesar odločilnega narediti proti njim, kajti opozicija je v Angliji v mnogih ozirih še močnejša od večine.

Znimivosti iz volitev na Angleškem. Šest članov sedanjega kabineta je pri volitvah propadlo. Povečalo se je število ženskih poslancev. Konservativni stranki pripadajo tri, dve liberalcem, delavski stranki pa tri ženski poslanci. Šefi strank so vsi izvoljeni, razen Hendersona, organizatorja delavske stranke in bivšega ministra v Lloyd Georgovem kabinetu; njegova dva sina, delavska kandidata pa sta izvoljena. Najbolj je iznenadil padec vojnega ministra Barlowa. Njega je porazil kandidat delavske stranke Toole in sicer z 2731 glasovi večine. — Volitve so potekle popolnoma mirno. Po starih tradicijah se noč po volitvah v Londonu slavi, kakor pustni večer. Tudi letos se se vršile po vseh javnih lokalih veselice in plesi celo noč. Na ulicah so na mnogih krajih razpeli platno, na katerem so kino aparati beležili izide volitve v posameznih okrajih. Pred temi platni so se shajale množice ljudi, željno pričakujoč rezultatov iz važnejših volilnih okrajev. Tudi brezžični telefon so vpregli v službo poročevalca in celo noč so megafoni in drugi aparati oznanjevali radovednežem rezultate iz vseh delov države. Volitve so do dobra izpraznile fonde strank, saj je znano, da so volitve na Angleškem najdražje, ker se potroši ogromno denarja za agitacijo. Meščanske stranke se čudijo, da so mogli delavci volitve izvesti tako vzorno, pa jih od vseh strani dolžijo, da so prejeli pomoč za volitve iz Rusije. Vladni časopisi govorijo o 8 milijonih frankih, katere bi baje delavska stranka dobila iz Rusije.

Nemci in angleške volitve. Nemški politični krogi mnogo razpravljajo o pravilni situaciji v Angliji, a za enkrat še ne pričakujejo, da bi izid novih angleških volitev vplival na angleško zunanjo politiko, ker stoje na stališču, da je Anglija sedaj preveč zaposlena z raznimi notranjepolitičnimi vprašanji. Obžalujejo pa soglasni poraz Lloyd Georgeovih pristašev.

Pred volitvami v Grčiji. V Beograd je došel naš poslanik v Atenah Balugdič, ki ve povedati, da v Grčiji v največji napetosti čakajo na volitve. Po njegovem pripovedovanju republikanci in Venizelisti, ki so se

sporazumeli glede skupnega volilnega nastopa, ne mislijo iznašati republike kot voilno geslo. Vidi se, da hoče ta beograjski diplomat na vsak način naslikati še neko trdno in povoljno stališče grške dinastije, pa zelo neroden je pri tem. Kaj so vendar volitve drugega kot odločitev glede vladavine. Najprej so hoteli napraviti še plebiscit in ker so ta namen opustili, se pač ne da misliti, da bi bile volitve brez volilnega gesla: republika. Zadnji čas so bili po Grčiji zopet krvavi spopadi med republikanci in monarhisti. Rumunski listi poročajo, da je grški kralj v nevarnosti pred atentati in da bo naša država dobila misijo za vojaško intervencijo v Grčiji. Ta naj bi se začela zasedbo Soluna.

V Meksiki zopet revolucija. Meksikanski narod še menda ni preživel pet let v miru. Vedno nove revolucije so postale že nekaj vsakdanjega. Sedaj je zopet izbruhnila revolucija, kateri stoji na čelu par generalov. Naperjena je proti predsedniku republike Obregonu, katerega hočejo zrušiti. Med vstaji in vladnimi četami je prišlo že do bojev.

Beleške.

Kdo brani beograjsko vlado? V obrambi Pašičeve vlade se posebno izkazujeta lista «Balkan» in pa «Tri-buna». Prvega urejajeta Svetolik Savič in Sveta Savković, drugega pa Pera Taletov. Beograjska «Republika» sedaj razkriva, kaki ljudje so to, in ker se omenjeni na to ne zganejo in ker beograjsko meščanstvo še hujše stvari pripoveduje, bode slika teh branilcev vlade gotovo tudi resnična. «Republika» piše: «Prvi branitelj vlade Svetolik Savič je celo beograjski deci znan kot človek, ki za denar vse stori. On je stalni odjemalec Pašičevih dispozicijskih fondov in tako je lahko te dni tudi dogotvil peteronadstropno hišo v Skadariji. Človek, ki je v Franciji pekel čevapčice in ničesar ni imel, je v slabih treh letih nagrabil 20 milijonov dinarjev. Njegov sotrudnik Savković je bil kaznjene. Pred vojno so ga obsodili radi poverbe državnih vrednostnih papirjev v finančnem ministrstvu, kjer je bil uradnik. Potem je prišla vojna, kdo naj misli na take malenkosti! Mož brani sedaj Pašičevo vlado in ona mu že leto dni izplačuje mastno plačo v pisarni, v katero še nikdar ni pogledal. Pera Taletov je bil pred vojno radi zapravlivosti v konkurzu, sedaj je pa seveda tudi premožen in tako mogočen, da lahko krade čast neoporečno poštenih in rodoljubnih ljudi.

Posredovalna doza. Beograjske «Novosti» prinašajo naslednji primer pobiranja neizogibnega bakšisa: Neki urad blizu Beograda ima prav brihtnega uradnika. — Plača je majhna, živeti se pa mora. Ta uradnik opravlja poleg svojih običajnih, še razne druge posle ter je zelo uslužen. Njegova potrežljivost gre tako daleč, da vsaki stranki, — komaj ko mu pride v sobo — že ponudi svojo tobačno dozo. Ta doza je velika in ima Pašičevo sliko na pokrovu. Ko pazljivo posluša, kaj stranka hoče, ji ponudi dozo: «Na puši, jaz pa grem po akte!» S tem se izgubi v drugo sobo, stranka pa odpira dozo in vidi, da je prazna. Vsak se navadno spomni, da je treba prazno napolniti, pa izvleče denarnico ter napolni dozo po svoji uvidevnosti. Tedaj se uradnik vrne ter tudi odpre dozo, kakor bi hotel kaditi. Če je z njeno vsebino zadovoljen, stranki takoj vse uredi, če pa ni, ji pa še enkrat prav prijazno ponudi, naj kaditi, ter se zopet izgubi iz sobe. Stranke morajo tako po dvakrat in trikrat zvišati bakšiš. — To je res tipičen primer, ki se prakticira od zgoraj navzdol naravnost ali pa potom posredovalcev. Ta slučaj je še posebno dober radi tega, ker posreduje doza s sliko vladnega predsednika.

Kitajski zid. Naša vlada čisto igra politiko ptiča noja, ki skriva glavo v pesek ter misli, da ga potem nihče ne vidi. Najprej je menda mislila, da zadostuje, če okrne in pobije parlament in parlamentarizem do bornih ostankov in da na ministrskih sejah brez kontrole rešuje vse važnejše vladne posle, potem je pa videla, da zanimanje in iznajdljivost beograjske politike, ki se da končno le prevariti in zapeljati, ni edina, ampak da se tudi drugače in drugod mnogo vidi, spozna in razmotri-va o njenem delovanju. Tuji časnikarji bi imeli že itak dovolj snovi o razmerah v naši državi iz samih beograjskih listov in ko so začeli iz tega vira tudi črpati, si je vlada izmislila, da bo najbolje, če tujim listom takoj prepove dohod v našo državo. To dela že dolgo v največji meri, a ne pomisli, da so tuji listi o naših slabih razmerah še vedno polni, ker dobivajo beograjske liste domov in ker je iz drugih krajev dovolj pismenih ljudi po naših krajih, ki vse vidijo in slišijo. Da je kitajski zid za današnjo dobo nekaj prestarega, neporabnega in smešnega, to beograjska vlada pač noče razumeti. Značilno za njeno pojmovanje in postopanje je tudi to, da se po Zagrebu, Ljubljani in Mariboru pleni to, kar se slobodno piše in širi po Beogradu. Inozemskih listov je prepovedano že okrog 150 in sedaj sta na vrsti, kakor smo že poročali, graška «Tagespost» in dunajska «Neue Freie Presse». Z odtegovanjem poštnega debita tem dvem listom je pač naša vlada daleč prekosila zidarje nekdanjega kitajskega zidu ter tudi pokazala, da se hoče skrivati, kakor ptič noj pred svetom, ki ve še kaj drugega, kot pa oba prepovedana lista. Dokler je «N. F. P.» prinašala iz kurtoazije ali pa tudi iz drugih razlogov dopise kake velenoske navdahnjene veličine iz Koroške, ki je zlasti ob volilni borbi pobijala vsako strem-ljenje koroških Slovencev, se Beograd za vse to še ni zmenil, sedaj, ko ima list svojega rimskega in bolgarskega ter posebej še borznega dopisnika, je pa naenkrat «nevaren državnim interesom». Pa kaj si hočemo! Vlada, ki na znani način postopa z listi Slovencev in Hrvatov pač ne more vedeti in razumeti pri vsem tem, kar tudi sama dela, kaj je gonja proti narodu, proti njegovi

kulturi in njegovi državi. Beograjska vlada ali režim rabi podkupljene duše, podpira jih in plačuje, na to pa še misli, da tujci, ki pridejo k nam, ne vidijo, kaj se pri nas godi ter da ne znajo ločiti plačanih poročil kakega Wendela od tega, kar je videl in opisal kak Seton Watson. Beograd, ki doma plačuje Srnao in Orjuno, da s pestjo, gorjačo in bombo zapirajo usta državljanom, pač ne more in ne sme govoriti o protinarodni ali protidržavni propagandi, ker je protinaroden on sam in ker ne vidi, da tvori narod državo, in ne družba Cincarjev, o kateri govorijo danes že vsi pošteni in zavedni Srbi.

Dnevne novice.

Ministri za uradnike. Na svoji seji, ki se je vršila celo v nedeljo radi velike skrbi za uradništvo, je sklenil ministrski svet, da bodo dobili uradniki predjemne na plače po novem uradniškem zakonu, ki pa ne more še tako hitro stopiti v veljavo, ker je potrebno za razdelitev na razrede še kakih pet mesecev. S 1. januarjem naj bi uradniki že lahko dvigali te predjemne, ki bi se pa potem, v slučaju, da uradnik po razvrstitvi ne bi toliko dobil, zopet odtegovali. To je sijajna ministrska pomoč! Stvar je uravnana tako, da danes nobeden uradnik ne ve, v katero «klaso» bo spadal in na koliko dinarjev lahko sploh računa mesečno. In če jemlje sedaj predjem in če ga sploh dobi, ali ima kje zagotovilo, da je to krito že s tem, kar bi imel dobiti? — Po poznanju dosedanjih vladnih metod misli mnogo uradnikov na to, da je vse to samo finta in da bodo vsi oni, ki jemljejo predjemne postavljeni nalašč tako nizko, da bodo še dolžni, a ne da bi kaj dobili, ali pa, da hoče vlada sploh vse uradnike vreči v tolike dolgove, da se iz njih nikdar ne izvlečejo ter če bi enkrat hoteli v penzijo, bodo pa rekli, da je to že na dolgu vsled predjemov. Vlada tolaži uradnike, da bo «pobijala draginjo» in dočim si bodo ministri z eno gesto «vsled draginje» sipali tisočake dinarjev, se uradniki lahko zadolžujejo kakor črno, tlačansko blago na brazilskih plantažah.

Od prevrata sam spal. Kdo si je privoščil to presrečno spanje? Starina «Narod» namreč, ki je še le v številki od 11. t. m. ugotovil, da je začelo nas Slovence srbijansko časopisje dnevno obkladati: z gadi, črnožoltimi robskimi dušami, vaticanci itd. Z ravnokar citiranimi psovkami so začeli bratje Srbi obkladati po svojih listih nas Slovence koj za tem, ko so videli, da jim nočemo slepo robovati, ampak, da zahtevamo pogled v račune državnega gospodarstva, da smo proti koritarstvu in korupciji in da tirjamo ravno radi izžemanja in izkoriščevanja samostojnost. In te balkanske psovke so letele na nas koj za tem, ko se je Jugoslovanski klub z vso odločnostjo potegnil za avtonomijo, katero je ravno «Narod» nosil in jo še nosi na prodaj bratom Srbom, ki naš radi upravičenih zahtev psujejo po svoji orientalski navadi. «Narod» si pa naj zapomni, da je ravno on začel med prvimi servirati po svojih predalih in metati na Slovence balkanske psovke o robskih dušah, gadih itd. in je ravno s tem postal učitelj za Balkance v psovanju. «Narodu» so se že začele studiti beograjske psovke na slovenski narod in njegovo zastopstvo, a je že prepozno, ker «Narod» je predolgo spal in pozabil, da je bil ravno on začetnik v klevetanju in psovanju lastnega naroda.

Hlapec in suženj. Med slovenskim časopisjem imamo žalibog enega hlapca — «Jutro» in enega sužnja — «Narod». Ta hlapec in suženj srbijanskega režima se hočeta popolnoma združiti po novem letu in potem bo menda ostal samo eden suženj. Za časa demokratske prehrane pri vladnih koritih si je namreč demokratska gospoda ala dr. Žerjav dovolila toliko afer in nepoštenosti, da se je sama vklenila v suženjske verige, ker sicer bi znali sedaj radikali razgrebsti in izmetati v javnost ves demokratski gnoj nepoštenosti. Ravno radi tega hlapčije «Jutro» ob vsaki priliki radikalnim vladnovecem; «Narod» pa jih v svoji suženjski klečeplaznosti moli kot Boga, pa če tudi si naši «osvoboditelji» dovoljujejo dan na dan krivice največjih kalibrov napram Slovincem. «Narodu» je že prešlo suženjstvo v kri in meso in v vsaki svoji številki prinese med dnevnimi vestmi dolgo uvodno notico, v kateri psuje in denuncira Slovence na najogabnejši način režimovcem, koj za to notico pa beleži v suženjski hinavščini vsak dih, korak, požirek in grizljaj članov kraljeve rodbine. Najprej s kolom in blatom po lastnih ljudeh, potem pa na kolena Vsakemu, ki je videl na lastne oči gorje svetovne vojne, zlome prestolov, se v dna duše gabi tako povojno klečeplazenje za vsacega «Slovenca» nevredne cunje «Naroda». Vsacega Slovenca, ki ljubi in spoštuje svoj narod in hrepeni po njegovi osamosvojitvi, bi moralo biti sram, da bi vrgel le en sam pogled v starostnega Efiialta in denuncijanta «Naroda». Taka je bila in bo ostala naša napredna inteligenca, da po svojih glasilih mlajši inteligenti tlačiteljem slovenske samostojnosti hlapčijejo, staro-inteligenti koritarji pa so sužnji. Hvala Bogu, da je masa slovenskega naroda nekaj drugega nego njegova hlapčevsko suženjska — gnila — napredna inteligenca.

Zopet nekaj iz poglavja o koncentraciji naprednih sil. Nas veseli, da ravno mladinsko «Jutro» ugotavlja, da so se odločili samostojni v zvezi s srbjskimi zemljoradniki za ureditev naše države na federativni podlagi. Še pred nedavnim najbolj zagrizeni centralisti: zemljoradniki in njihov privesek samostojni so se kar naenkrat prelevili v federaliste in s tem svojim poznim korakom so obrnili popolnoma hrbet koncentraciji naprednih sil. Samostojni se torej na noben način nočejo spustiti v krog Kukovec—Žerjavove koncentracije, narodni socijalisti so zaspali, tako torej izgleda ta kon-

centracija, o kateri je poročalo «Jutro» v enem zadnjih uvodnikov, da že postaja kri in meso. Od koncentracije bodo ostale le še trhle kosti demokratske stranke. Zalostno, ako izgubijo v napredni familiji očetje (demokrati) oblast nad neposlušno decol!

Ministra Vujičić in Trifković v Sloveniji. Notranji minister Vujičić in minister za izenačenje zakonov Trifković sta obiskala radi povodnje prizadete kraje v Sloveniji. Skoda je cenjena in obljubljena pomoč prizadetim krajem. Naše slovensko napredno časopisje in osobito «Narod» obsoja in psuje poslance Jugoslovanskega kluba, ker so na tako glasen in energičen način zahtevali v parlamentu nujnost podpore. Naprednjaki si naj le zapomnijo, da bi do danes in najbrž nikdar ne bilo beograjskega ministra v Slovenijo ogle-dovat škodo, ako bi ne bili naši poslanci nastopili ravno za to podporo s tako neustrašenostjo. Ker je celo srbijanskim polžem imponiral nastop našega kluba tako, da so poslali v Slovenijo kar dva ministra, radi tega se jezijo naprednjaki, ker nimajo oni, kot petolizniki vsakega beograjskega režima moči in vpliva, kateremu bi se pokorili beograjski ministri. Ako bodo res in bolj hitro prejeli po povodnji poškodovani slovenski kraji državno pomoč, se imajo zahvaliti samo ostremu nastopu Jugoslovanskega kluba. Ako bi naši poslanci pros-jali državno pomoč po «Narodovem» in «Jutrovem» receptu, bi Slovenci nikdar ne dobili kaj iz državne blagajne.

Od republikanca do kralj. atašeja. — Kr. poslanstvu države SHS v Varšavi je pridružen kot novinarski ataše pisatelj dr. Anton Novčan. Mož ima prav zanimivo pot do te karijere. Najprej so ga samostojneži in demokrati spravili v notranje ministrstvo, imel je na de na kako lepo mesto, a ko se je to izjalovilo, je iz jeze začel z opozicijsko politiko. Pod okriljem in podporo srbjskih zemljoradnikov je začel snovati stranko slovenskih zemljoradnikov in izdajati list «Naša vas». Ker srbjsko zemljoradništvo v Sloveniji ni posebno vle-klo in ker Novčanu najbrž tudi ni dajalo dovolj denarja, se je cela akcija okrenila na samostojno slovensko stran, potem še na republikansko v zvezi z Radičem in končno se je Novčanu tudi Radič zdel premehki in premedli republikanec, pa je sam dvignil prapor najčistejšega in najodločnejšega republikanizma. Tako naporna in viguljasta pot v tako kratkem času človeka seveda utruji in tako je Novčan pri volitvah popolnoma propadel. Ker je pa potem šel v Beograd poklonit se radikali in črniti Slovence, je bilo pa vse od poprej pozabljeno in sedaj je dobil še nagrado.

Važno za vse one, ki imajo poštno ter brzojavno zveze z Avstrijo. V Avstriji je izbruhnila dne 10. t. m. stavka poštinih in brzojavnih nastalencev. Stavko so uprizarili socijaldemokratje, ki bi radi zasedli vodilna mesta pri vojaštvu ter socijalni politiki, katera so imeli doslej v rokah krščanski socijalci. Telegrafični in poštni uslužbenci stavkajo na videz samo z zahtevo mesečnega povišanja plač v malenkostnem znesku 30 tisoč avstrijskih kron, a stavka ima politično ozadje, kakor smo ga označili zgoraj. Radi stavke je vsake je vsaka poštna in brzojavna zveza z Avstrijo nemogoča, dokler se stavka ne poleže. Kakor hitro bosta avstrijska pošta in brzojav zopet v prometu, bomo poročali pravočasno.

Železniško ravnateljstvo v Ljubljani. Prometni minister je izjavil, da se osnuje v Ljubljani samostojno železniško ravnateljstvo mesto dosedanjega inšpektora državnih železnic. Sploh se bode revidirala razdelitev prog vseh direkcij iz tehničnih interesov. Po tej novi razdelitvi bodo obsegala posamezna ravnateljstva skupno okoli 10 tisoč km proge in sicer: beograjska 2600 km, zagrebška 2500 km, subotička 1900 km, ljubljanska 1120 km. Ta razdelitev stopi v veljavo z novim letom. Končno je bilo sklenjeno, da se dajo novim kolodvorom nova imena. Tako se bo na primer imenoval južni kolodvor v Zagrebu kolodvor «Sava». V Ljubljani se bodo imenovali kolodvori: Glavni kolodvor, Gorenjski kolodvor in Dolenjski kolodvor.

Kako se vozi naš železniški minister Velizar Janković? Železniški minister Janković potuje okrog kot kralj. Beograjski listi pišejo o tem potovanju takole: Janković je potoval v Gradsko, da prisostvuje otvoritvi novo zgrajene postaje. Ob priliki je zapovedal, da ga naj spremlja poseben vlak, do katerega nima pravice. Vlak je bil napovedan za 27. oktober z odhodom iz Zemun na 1.50. Voz se je pa odpeljal še le ob 4. uri, ker je ta čas gospod minister popival. Razven tega, kar je najpoglavitejše, je gospod minister zapovedal, da potuje njegov vlak po onih predpisih in ceremonijah, kot dvorni. Odredil je: 1. da spremlja vlak pomočnik direktorja in vsi načelniki v eksekutivni službi direkcije, ki so dremali na postaji celo noč, dokler je veseljačil g. minister. 2. Šefi sekcij morajo spremljati vlak preko sekcij. 3. Postajenačelniki morajo vršiti službo in železniški uradniki pa delati kot kretničarji. Tako se spremlja vlak in vrši služba samo tedaj, ako je na potu dvorni vlak, a glede gospoda Velizarja je danes drugače. Vrh tega je bilo narodu naročeno, da se zbere po postajah, koder se bo vozil gospod minister ter ga pozdravlja — — — Živimo pač že nekaj časa v dobi Velike Srbije in v letu 1923.

Solska prireditve v Št. Lovrencu na Pohorju. V nedeljo, dne 16. decembra ob 3. uri popoldne priredi mladina tukajšnje osnovne šole božičnico s petjem, igro in godbo. Čisti prebitek je namenjen za šolarsko kuhinjo ter za potrebsčine revnih učencev. Za obilen obisk se priporoča šolsko vodstvo.

Tobačni trafikantje. V nedeljo, dne 16. t. m. se vrši v Ljubljani na Rimski cesti «gostilna Mrak», popoldan

ob 2. uri ustanovni občni zbor Strokovne zveze tobačnih trafikantov za Slovenijo. Vsaka podružnica je zavezana poslati vsaj enega delegata. Istega dne in v istih prostorih se vrši ob 10. uri dopolne enketa delegatov.

Angleški podjetniki v Črni gori. Neka angleška podjetniška skupina je kupila velike gozdove okrog Nikšića v Črni gori. Eksploatacija teh gozdov je pa zelo otežkočena vsled slabih komunikacij. Nikšić bo sedaj ta družba zvezala z Boko Kotorsko na ta način, da v lastni režiji zgradi železniško progo Nikšić—Kusan. Za to delo bo potrebno do 10.000 delavcev.

Nenadna smrt carsko-ruskega generala. Bivši carsko-ruski general in minister Polivanov je živel s svojo družino, ki je držala gostilno, v Pančevu. General je bil miren in razsoden človek ter je začel zadnji čas nastopati proti avanturam drugih caristov. Pretečeni teden, v četrtek so imeli caristi svojo sejo v Beogradu in tja je šel tudi general Polivanov, da jim pove svoje mnenje. Proti koncu te seje, ki je bila dolgotrajna in burna, je zopet prišel do besede in sredi svojega govora se je naenkrat zrušil na tla ter umrl. Po Beogradu se je takoj raznesel glas, da so ga zastrupili njegovi tovariši, katerim je nasprotoval, in sedaj bo obdukcija skušala dognati vzroke njegove nenadne smrti.

Odkrita tihotapska organizacija. V Beogradu so prišli na sled veliki tihotapski organizaciji, katera je imela razporedene svoje mreže po celi državi in zveze z inozemskimi enakimi družbami. Sedež bande je v Zagrebu, glavno skladišče, odkoder se tihotapljeno blago razprodaja raznim trgovcem, pa v Beogradu. V Zagreb so prinesli internacionalni tihotapec blago, osobito saharin, posebni oddelki so ga pa spravili naprej v Beograd. Tudi kokain in opij so tihotapci preskrbovali svojim odjemalcem. Celi družbi je načelovala neka Rusinja, člani so pa bili večinoma ruski begunci.

Falsificirane potne liste je že dolgo časa izdajal beograjski odvetnik Panič. Po vseh listih in večkrat celo tu v Mariboru so se dolgo časa čitali njegovi oglasi, da uspešno posreduje za izpostavo potnih in drugih listin, sedaj so si pa le ogledali njegovo posredovalnico in tu se je našlo, da je on potnice sploh sam ponarejal in izdajal. Advokata Paniča so zaprli.

Pn. župnijskim uradom javimo na razna vprašanja, da se dobijo tablice za zakristijo z imeni papeža in škofa v Cirilovi tiskarni v Mariboru po D 2.50 komad s poštnino vred.

Jaslice po najrazličnejših cenah, raznovrstni kinč za božično drevesce, prešan in svileni papir, pisemski papir, molitvenike, povestne knjige in mnoge druge predmete, primerne za božična darila, kakor tudi božične in novoletne razglednice so na razpolago v Cirilovi tiskarni v Mariboru po najnižjih cenah.

M. Mihelič: Mašne pesmi. Pesmi so lahke v priprostem slogu zložene; namenjene so podeželskim zborom. Prodaja: Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani in skladatelj v Celju, Breg. Cena 6 dinarjev.

Proslava dijaškega praznika v Mariboru.

Nam katoliškim Slovencem se ni treba bati prihodnosti. Ako je mladina res naša bodočnost, potem z mirno vestjo trdimo, da mora postati bodočnost naša, namreč nas, katoliških Slovencev. V tem nas je utrdil dan 8. december, ko je katoliško dijaštvo praznovalo svoj dan. Vir, iz katerega črpa naše dijaštvo ne samo ognjevitost, ampak tudi moč, da zamore z doslednim, vztrajnim in nesebičnim delom združiti kljub izprijeni okolici, čistost srca, je — presv. Evharistija. Živo smo se zavedali tega, ko smo gledali, kako so stopali zjutraj v Alojzijevo cerkvi v dolgih, dolgih vrstah, najprej voditelji naše mladine in nato naše dijaštvo k mizi Gospodovi. Tako dolgo ostanemo nepremagljivi, dokler ne usahne naši mladini ta vir moči in čistega veselja. In da ta ne bo usahnil, zato bodo skrbele naše dijaške organizacije. — Slavnostno zborovanje ob pol 11. uri, pri katerem so napolnili dijaki telovadnico č. šolskih sester, nam je nudilo živo sliko hotenja in hrepenenja našega dijaštva. Iz krepkih pozdravov, iz tehtnih besed naših starešinov in slavnostnega govornika, kakor iz mehkih zvokov Marijine pesmi in iz nežne deklamacije ter čustvene recitacije je kipela proti Brezmadežni prisede zvestobe in otroške ljubezni, je odmeval mladostno navdušen, odločen klic: proč z vodenim indiferentizmom, proč z dvojno moraljo, proč s hinavščino in s strahom pred ljudmi — mi hočemo povsod Boga, tudi po našiholah!

Zaključili so dijaški dan Orli-dijaki z akademijo v veliki dvorani Kazine. Izbrano in še dokaj številno občinstvo je z nestrpnostjo čakalo na nastop dijakov, v trdnem prepričanju, da nam bo iznajdljiva mladina nudila gotovo nekaj posebnega, originalnega.

Ce pomislimo, da so večino vaje sestavili dijaki sami, in da so se sami vezali (vlada za enkrat še ne plačuje orlovskih telovadnih učiteljev), moramo izraziti, svoje zadovoljstvo ter pohvalo in občudovanje načelnikom dijaških orlovskih odsekov nad tako lepo uspelo akademijo.

Moški zbor, ki je otvoril prireditve in ki je proti koncu zapel še eno pesem: «Oj, Doberdolk, ki bi prišel gotovo bolj do veljave, ako bi bil stal na nekoliko vzvišenem postoru ob kaki steni. Toda iz teh dveh pesmi smo mogli spoznati, da ima dirigent trdne roke in tudi pravo razumevanje za pevsko umetnost.

Vse telovadne točke so izpadle zelo dobro; nekatere celo izvrstno. Pri posameznih vajah bi si pa dovolili opozoriti na nekatere nedostatke, ki pa seveda nikakor ne morejo zmanjšati celotnega ugodnega utisa. Pri vajah s kiji smo opazili večkrat neskladnost pri srednji vrsti. Splošno so pa gimnazijci izvajali te točke strumno in elegantno. Pri članicah je ugajala godba in vaje. Ker so

vaje že za leto 1924, ne smemo premalenkosti opozarjati na nepravilnost izvajanja nekaterih predklonov in poskokov. Člani so pokazali svojo spretnost pri skoku čez vrstico (145 cm brez deske), naraščaj pa pri različnih skokih čez kozo. Člani bodo dosegli še lepše uspehe, ako bodo z veliko telesno sposobnostjo združili še pravilno in vztrajno vežbanje, ker ravno takozvani ameriški skok, ki so se ga z večjo ali manjšo srečo in pravilnostjo posluževali skakalci zahteva naporne, dosledne, dolgotrajne vaje pod strokovnim vodstvom.

Obлека, mešanica telovadne in športne, je bila sicer originalna, toda neestetična in nepravilna. Gimnazijski naraščajniki so z veliko resnostjo in samozavestjo povprečno zelo dobro absolvirali njim namenjeno točko. Gojenke so ravno tako, kakor mladenke ob vzvokih sanjave in hrepeneče godbe izvajale za nje prikladne vaje nežno in skladno. Nastop semeniščanov (boks) je bil dober, izvzemši nekaj ponesrečenih prež. Pokazali so, da v semenišču ni poskrbljeno samo za vzgojo duha in srca, ampak tudi za vzgojo telesa.

Zelo so ugajale tudi skupinske vaje semeniškega naraščaja, ki je razen bolj mrtvega dohoda, skoraj brezhibno sestavljala slikovite skupine. Tudi učiteljski niso zaostajali s svojimi športnimi vajami za drugimi dijaki.

Vztrajna volja, ki so jo pokazali pri vežbanju teh vaj nam je porok, da dorašča na učiteljsku nov rod, ki ne bo poznal več hlapčevanja, ampak neuklonljivo značajnost.

Da imajo dijaki pravo razumevanje za orodno telovadbo smo spoznali po vajah, ki so jih člani istočasno izvajali na dveh bradljah. Ne rekorderstvo posameznikov, ampak enakomerna sistematična telesna vzgoja vseh članov je namen orlovskih telovadbe.

Najbolj radovedni smo bili na «Mladce». Ze iz razlage na vabilu smo čitali tisto tajno pa veliko bolj, ki grize mlada srca: nerazumevanje in preziranje od strani starejših. Dijak stisne zobe in pest, sam, brez voditelja si poišče pot, stopi pred svet z delom svojega duha in svojih rok in zakliče ponosen: tak sem in ostanem, četudi me vi proklinjate. In pokazali so Orli, kako so! Prehitro so odbrzeli posamezni gibi mimo nas, da bi mogli izreči objektivno sodbo. Gotovo je, da je napravila vaja, vkljub pomanjkljivemu izvajanju dveh telovadcev, velik vtis na gledalce in da je imela mnogo res lepših gibov, polnih simbolike.

Pač pa smo pričakovali, da bo godba bolj gladka in bolj silna, in tudi, da bodo ti «Mladci» v različnih sestavah podčrtali še bolj tisto «držno idejo», ki jo nosi mlad dijak v svoji duši, pa tudi krepko voljo, ki jo mora imeti mladeček, ako hoče s to držno idejo zmagati. Nekateri gibi, ki so preveč spominjali na najmodernejši, importirane ples, lahko brez škode za celoto izostanejo. Na vsak način pa moramo čestitati načelniku, da se mu je posrečilo simbolično tako težko izvedljive zaporedne ideje, v celotni dolgi vaji primerno izraziti. — Alegorična skupina, ki je dostojno zaključila akademijo, je pokazala «slovensko bol»: neodrešen domovino, njeno hrepenenje po svobodi. Alegorija je bila mojstersko zamišljena in dobro izvedena; ko bi bila igrala godba mesto pesem «Tamo daleko», ki je bila menda večini gledalcev neznana, koroško pesem: «Tam gor čez jezero», bi bil utis gotovo silnejši.

Iz Maribora.

NEMŠKA TISKARNA V MARIBORU.

Javna tajnost je, da snujejo mariborski Nemci svojo nemško tiskarno. Nemški poslanci se ravno te dni potegujejo v Beogradu, da radikalna vlada dovoli to tiskarno. Gotovo je, da bodo posebno zdaj, ko gre za dvanajstine in proračun, z vsilo pritiskali na radikale, da dobijo koncesijo za tiskarno. Mi radikalno vlado danes javno in odločno svarimo pred tem, da bi se uklonila nemškim zahtevam ter dala Nemcem v Mariboru dovoljenje za lastno tiskarno.

Nemška tiskarna nepotrebna v Mariboru.

Naše mesto ima štiri tiskarne in že te tiskarne skoraj nimajo dela, posebno v sedanji denarni krizi ne, ko nikdo ne da nič tiskati, razven tega, kar nujno potrebuje. In kaj še potem rabimo peto? Posebno pa še Nemci ne rabijo lastne tiskarne. Knjig in brošur v nemškem jeziku mariborski Nemci ne pišejo in ne izdajajo. Ze pod Avstrijo tega niso storili, zdaj pa še tem manj. In če bi tudi kateri Nemec kaj napisal, so mu za tisek vse tiskarne na razpolago. Za razvoj nemške književnosti torej Nemci ne potrebujejo tiskarne posebno še z ozirom na to ne, ker imajo nemško tiskarno v Ptuj in v Celju, ki jim boste radevolje postregli. Poleg tega pa bi nemška tiskarna v Mariboru gojila in podpirala

držno in ošabno nemško iridento.

Maribor je obmejno mesto. Nemci in nemškutarji onkraj meje so silno agilni in delajo našim Nemcem na vse mogoče načine upanje, da bo Maribor enkrat zopet postal nemški. Nemški šulverein in südmarka še nista obupala. Da tako sosedstvo slabo vpliva na mariborske Nemce, je jasno. In k temu še naj zdaj pride nemško nacionalna tiskarna z nemškonacionalnim dnevnikom! Ali se homo mogli potem čuditi, da bo nastala v Mariboru in okolici, posebno pa ob meji nemška iridenta močnejša kakor je zdaj? So med Nemci pametni, pošteni ljudje, so pa med njimi tudi hujšaki, ki od dne do dne postajajo predrznejši. Po prevratu so mariborski Nemci znali vsi slovenski — danes se večina že čutijo oblastne gospode, ki s teboj nočejo več govoriti slovenski, čeprav znajo. Otroci po ulici govorijo nemški, čeravno obiskujejo slovenske šole, če poslušajo vajence, govorijo na cesti skoraj izključno nemški, kar nam dokazuje, da nemški obrtniki odločno vplivajo v nemškem smislu. In to nemškutarjenje ter porast nemške drznosti v Mariboru se bode napredovala, če dobijo Nemci tukaj nacionalni list in lastno nemško tiskarno.

Na to opozarjamo merodajne faktorje, da še pravčasno preprečijo nemške, nakane! Vlada, ki bi dala koncesijo za nemško tiskarno v Mariboru, bi bila grobokop državne, pa tudi narodne jugoslovanske ideje v Mariboru in ob meji. Naše slovensko ljudstvo, ki se je stoletja borilo zoper nemški naval, bi popolnoma izgubilo vero v narodno jugoslovansko državo, ako bi videlo, da jugoslovanska narodna vlada tu ob meji podpira in protežira Nemce in nemškutarje, ki so prej stoletja stiskali in zatirali naš narod. Zato knčemo, dokler je še čas radikalni vladi v Beogradu, da zahtevane koncesije za Maribor Nemcem pod nobenim pogojem ne da, ako noče ubiti državne misli na naši severni meji.

Uradno-osebne vesti. V ponedeljek je gospod vladni svetnik dr. Fran Vončina prevzel definitivno vodstvo okrajnega glavarstva. Ker ima dr. Vončina do izvršene preselitve 14 dnevni dopust, ga v tem času zastopa g. vladni tajnik Ivo Poljanec. Namestnik velikega župana g. dr. Pfeifer sprejema do prihoda velikega župana dr. M. Ploja, ki je napovedan okoli Božiča, stranke odslej kot zastopnik velikega župana le v zadevah mariborske oblasti.

Carinska konferenca. Trgovski gremij vabi svoje člane na udeležbo k prihodnji carinski konferenci, ki se vrši v sredo, dne 12. t. m. ob 20. uri v prostorih državne trgovske šole. Na dnevnem redu je pred vsem predavanje in razpravljanje o carinjenju tekstilnega blaga in se gg. trgovci naprošajo, prinesiti seboj vzorce raznega tekstilnega blaga. Kdor se pa na konferenco ne more udeležiti, naj pošlje vzorce do srede popoldan v gremijalno pisarno, kakor tudi eventualne pismene predloge in pritožbe. Umevno je, da se bo razpravljalo tudi o carinskih zadevah drugih strok.

Napredno delo za gospodarski blagor posameznikov. Mariborski mesar in Slovenec Kramberger je prosil Posojilnico v Narodnem domu za posojilo v znesku 25 tisoč dinarjev. Da bi dobil posojilo tem bolj sigurno, se je obrnil na dr. Rosino, kot na člena, ki ima pri Posojilnici glavno besedo. Gospod dr. Rosina je sprejel posredovalni posel pod zagotovitvijo izposlovanja posojila. Krambergerjeva prošnja pa je bila odbita in dr. Rosina je tirjal za izjavo, da posredovanje nagrado celih 4 tisoč dinarjev (16 tisoč kron). Ker mu Kramberger zahtevane svote ni takoj plačal, je zarubil ta roljub Krambergerjevemu staršem pri št. Lenartu v Slov. goricah par volov. Starši so poravnali dolg iz strahu pred izgubo volov in narodno zaslužni dr. Rosina je čisto mirno spravil v svoj napredni žep nezasluznih 4 tisoč dinarjev. Takih narodoskubnih zaslug, kot je ravnokar pribiti, bi mi lahko dr. Rosini še več poklicali v spomin. Tako pač izgleda delo naprednjakov za gospodarski blagor bednega naroda. Treba tudi pribiti, da dr. Rosina ni kak ubog advokat-začetnik, ampak že star in dobropetičen «rodoljub» na advokatskem polju. Rubežni stroški znašajo še povrh 1680 D. v celem je torej plačala rodbina Kramberger 5680 D in to za nič in nič. Dr. Rosina je res priporočljiv advokat.

Na našo notico v zadnji «Straži» «javnost zahteva pojasnilo», lahko odgovarjamo javnosti sledeče. Na pritisk in zahtevo elektrotehnik Pircha je izdalo okrajno glavarstvo kot obrtna oblast policiji naredbo, da se naj lokali dunajskega Žida Schmieda zapro, ker Žid izvršuje obrt v naši državi kot inozemec pod drugimi imi. Trgovina je bila torej zaprta in ključni deponirani na sodišču. Schmiedovo tvrdko je prevzel neki Wippinger, kateremu je okrajno glavarstvo podelilo obrt in preklicalo prvotno odredbo, da morajo lokali ostati zaprti. Policija je torej storila v celi zadevi samo to, kar jej je narekovalo okrajno glavarstvo kot obrtna oblast. Gospoda policijskega šefa ne zadene glede odprtja lokalov nobena krivda. S tem pojasnilom bodi zadeva razčiščena ter pojasnjena.

Nenadna smrt. V novi zvonolivarni so našli v nedeljo zjutraj nočnega čuvaja Franca Robiča mrtvega in domnevalo se je, da se je zastrupil na klobasi, katero je večerjal. Obdukcija je pa sedaj dognala, da se ni zastrupil, temveč zadušil, ker mu je ob silnem kašlju košček klobase prišel v dušnik.

Potovanje okoli sveta s korveto «Saïdo» in nekaj o življenju na vojni ladji, bo VI. predavanje Prosvetnega kartela v Mariboru v petek, dne 14. t. m. ob pol 8. uri zvečer v Lekarniški ulici 6. Predaval bo gospod Rupert Pivec, pomorski generalni komisar v pok. Dozjad še člani naših krščansko socialnih organizacij v Mariboru niso imeli prilike slišati tako zanimivega predavanja, kakor bo ravno zgoraj navedeno. Zato vabimo vse, da pridejo v obilnem številu k predavanju in opozore na to tudi druge.

Organizatorični orlovski tečaj za ekspozituro Maribor se vrši od 17. do 22. t. m. v dijaškem semenišču v Mariboru. Vsak odsek ekspoziture naj pošlje vsaj po enega udeleženca. Prinese naj s seboj koc in eno obrišačo.

Pevski odsek društva «Jadrana» naznanja svojim članom, da se vršijo pevske vaje vsaki torek in petek moškega in vsako sredo ženskega zbora. Začetek za vse ob 19. in pol (7 in pol) uri v društvenih prostorih, Grajski trg št. 1-1. Obenem se vabijo vsi prijatelji in prijateljice, ki se želijo prigrisati k pevskemu odseku.

Mestno kopališče je izven nedelje in ponedeljka vse dni v tednu odprto od 10. do 19. ure zvečer. Parna kopelj je ob sredah in petkih ves dan za dame, ostale dni pa za gospode. Obiskovalcem kopališča stoji vedno na razpolago prvovrstni maser in operater.

Dar društvu za podporo revnih učencev. Uradništvo Jadranske banke v Mariboru je darovalo po g. Plaskanu Društvu za podporo revnih učencev 435 din. mesto ven-

ca na grob umrlega gospoda Krstelja Alfreda, ravnatelja Jadranske banke v Beogradu, za kar se najtopleje zahvaljuje odbor.

Posmrtni fond JSZ v Mariboru. Sestanek istega se vrši v nedeljo, dne 16. t. m. ob 5. uri popoldne v Lekarniški ulici 6. Važno za vse, ki žele, a še niso pristopili, posebno pa za člane. Na dnevnem redu je poročilo o delovanju posmrtnskega fonda. Pridite v obilnem številu.

Tedenski izkaz o nalezljivih boleznih v mestnem okolišču mariborskem od 2. dec. do 8. dec. 1923. Erisipelas ostalo 3, novih 0, ozdravlj. 1, umrlo 0, ostane 2. Skrlatin-ka ostalo 3, novih 2, ozdravlj. 0, umrlo 0, ostane 5. Difterija ostalo 4, novih 2, ozdravlj. 2, umrlo 0, ostane 4. Trachoma 1, novih 0, ozdravlj. 0, umrlo 0, ostane 1. Norice ostalo 2, novih 0, ozdravlj. 0, umrlo 0, ostane 2.

Prošnja uboge vdove. Vdova z dvoje neoskrbljenih otrok, bolehnata brez zaslužka prosi v velikih stiskah za pomoč v denarju, živilih ali drugače. Blagodušni darovi naj se pošljejo na naslov: Koletnik, pri gospej Brus, Minska ulica št. 9.

Splošni adresar za Maribor je že v delu. Poverjeniki z legitimacijo nabirajo oglase, ki so veljavni le z lastnorodnim podpisom in štampiljko naročnika. Predplačila sploh plačila se priznajo le po položnici Ljubljanske kreditne banke. Izjemoma direktna plačila v Marstanu. Cene in pogoji so razvidni v naročilnem listu.

Spoznajte se Diraške večerje!

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevedel Paulus.

77

Židovo kljuse je počasi kimalo in krevsalo po nerodni cesti.

«Ali smo še daleč? je vprašal Chauvelin od časa do časa.

«Ni več daleč, ekselencja!» se je vsakokrat glasil enolični odgovor.

«Pa dosedaj še vedno nismo našli Rubena in Angleža v kupu blata in podrtij sredi ceste, kakor si nam obljuboval!»

«Potrpajte, plemenita ekselencja!» je odgovarjal Abrahamov sin. «Pred nami sta! Dobro vidim pred seboj na cesti sledove voza, ki je last tistega izdajalca, tistega potomca Filistejcev!»

«Si prepričan, da smo na pravi poti?»

«Kaj se pravi, prepričan? Tako trdno sem prepričan, kakor sem prepričan, da je v žepu vaše ekselence tistih deset zlatov, ki jih bom dobil, preden bo ura minila.»

«Ko si podava roke s prijateljem, tistim Angležem, bo denar tvoj, prej pa ne!»

«Čujte —! Kaj je to?»

Skoz tiho noč so donela konjska kopita.

«Vojaki!» je šepetal Žid.

«Stoj za trenutek!» je poveljeval Chauvelin.

Tudi Margareta je čula topotanje. Za hip je mislila, da je Desgas z naročenimi 12 vojaki. Pa kmalu je spoznala, da prihajajo glasovi od spredaj.

Streslo jo je. Komaj se je držala na nogah.

Ni se ji sicer bilo treba bati, da bi jo kdo videl. Tema je bila in grmovje jo je zakrivalo.

Pa strašna slutnja jo je obšla. Spomnila se je Chauvelinovega povelja: «Če straže zapazijo širokoplečatega, dolgega človeka, naj mu dva moža sledita. Enega pa naj pošlje straža k meni poročati!»

Ali je straža zapazila Percyja —? Ali je prišel sel poročati, da se je neugnana «Dušica» končno ujela v nastavljeno past —?

Margareta je lezla bliže. Za vsako ceno je hotela zvedeti, kaj bo sel poročal.

«Kaj je novega?» je kratko vprašal Chauvelin.

Dva jezdeca sta se ustavila ob vozu. Nastal je hipen molk. Prišleca sta se najbrž hotela prepričati, da imata res svojega poveljnika pred seboj.

V tej trenutni tihoti je Margareta razločno čula številne umerjene korake, ki so prihajali po cesti sem od «Sive mačke». Desgas je bil in njegovih dvanaest vojakov.

«Ste videli tujca?» je vprašal Chauvelin hlastno.

«Ne, državljani! Nikogar nismo videli. Mi smo stajali na obrežju.»

«In —?»

Nekaj manj ko četrt milje onstran vasi Miquelon smo našli leseno kočico. Videti je bila, kakor so običajno ribiške kočice. Izprva smo mislili, da je prazna in ničesar nismo sumili. Pa opazili smo, da uhaža dim skozi vrata. Razjahal sem in zlezel bliže h koči. Res je bila prazna, pa v kotu je tlel kup ognja in tudi par stolov sem videl. Posvetoval sem se s tovariši in sklenili smo, da bodo v varnem zaledju počakali s konji, jaz pa da ostanem na straži pri koči. In tako smo storili.

«Dobro! — In kaj si videl?»

«Črez kake pol ure sem čul glasove in dva človeka sta prišla. Zdi se mi, da po cesti sem od mesta Lille. Eden je bil mlad, drugi precej star. Šepetaje sta govorila in nisem mogel razumeti.»

Eden je bil mlad, drugi precej star —.

Margareti je skorajda nehala biti srce. Ali je bil mlajši človek — Armand, njen brat, starejši pa grof Tournay, begunca, ki sta prišla k «Blanchardovi koči», kakor je bilo dogovorjeno —?

«Stopila sta v kočico», je nadaljeval vojak in Margareti se je zdelo, da čuje zmagoslavno rezanje Chauvelinovo, «in lezel sem bliže. Koča je lesena, stene so polne spranj in ujel sem par stavkov»

«Da —! Brž —! Kaj si čul?»

«Starec je vprašal mladeniča, ali je prepričan, da sta prišla prav. Čisto prav da sta prišla, mu je odgovoril. Upihal je ogenj in pri žaru oglja mu je kazal kos papirja. Tule je načrt, mu je pravil, ki mi ga je dal, ko sem šel iz Londona. Tega načrta se morava točno držati, če ne dobim drugega povelja, mi je rekel. In drugega povelja nisem dobil. — Tole je pol, koder sva prišla, glejte! Tule je križišče, — todle sva prišla na St. Martinovo cesto — in tule je pešpot na obrežje. — Menda sem tedaj z nogo zadel ob kamen. Zaropotalo je, mlajši je prišel k durim in pazljivo poslušal. In nato sta govorila tiše in nisem ju več razumel.»

«Dobro —! In —?»

«Šest mož je štela naša straža, ki je imela nalogo, da preišče obrežje. Posvetovali smo se in sklenili smo, da naj štirje ostanejo pri koči in jo opazujejo, jaz in moj tovariš tule pa sva jezdila k vam poročati.»

«Nista videla dolgega Angleža?»

«Ne, državljani!»

«Če ga zapazi straža, kaj bo storila?»

(Dalje prihodnjic.)

Spodnještajerska ljudska posojilnica

v Mariboru, Stolna ulica št. 6, r. z. z n. z.

obrestuje od 1. avgusta 1923 navadne hranilne vloge, katere se zamore vsak čas dvigniti,

po 6%

in stalnejše vloge po dogovoru.

„MANA“

tovarna kanditov d. z. o. z.

glavna zaloga:

Maribor, Stolna ulica 4.

Priporoča vse vrste bonbonov, peciva in čokolade po najnižjih tovarniških cenah.

Na drobno!

Na debelo!

Širite „Stražo“!

Lovska družba Sv. Primož I nad Muto, pol. okraj Slovenj-gradec, želi svoj petelinški lov (Auerhahnjagd) v izmeri 1627 ha in pogojno tudi drobne lesne jerebice na dobo za šest let prodati. Reflektanti se zaradi cene naj obrnejo na Lovsko družbo. 728 2—1

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHKE, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje!

Najprikladnejše in koristno božično in novoletno darilo je

SINGER šivalni stroj kakor
SINGER električni motor

za vse Singer šivalne stroje.

Motori na osemdnevno poskušnjo!

Singer šivalni stroji Bourne & Co., Maribor,
Šolska ulica 2.

Trgovske knjige

vseh vrst se prodajo radi opustitve tega predmeta do konca tekočega leta tudi naravnost konsumentom in sicer

po en gros-cenah s 10% popusta!

Sortiment vsebuje od navadnih štrac do najfinejših ameriških žurnalov.

LUDVIK SEF, MARIBOR, PRESERNOVA ULICA 1.

Tovarniška zaloga papirja in lepenke.

Telefon int. 148.

730

Pozor!

Vsem prijateljem dobre kapljice se priporoča staroznana gostilna Kirbiš v Vetrinjski ulici, katero je prevzel znani koroški Slovenec J. Stangl.

Prevzemajo se tudi stalni abonenti po ceni na hrano.

Za dobra vina in izvrstno kuhinjo jamči spoštovanjem

732

J. Stangl.

OGLASE
REKLAME ZA
SVE SVIJEJSKE
OGLASNE ORGANE
PRIŠTEDNJA
VREMENA
POSILA
NOVA
Publicitas
d. d.
ZAGREB
GUNDULICEVA UL. 11
TELEFON 13-07.

Za dolge in puste zimske večere kupujte knjige

„Cirilove knjižnice“ Dosedaj izšlo 7 knjig.

Dobite jih po zelo nizki ceni v prodajalni

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU.